

Amsterdam schoon op weg

Van grasmaaier tot vrachtwagen

'Inventariseren is winst'

Fred Woudenberg, hoofd cluster Medische Milieukunde van de GGD:

'Ons vervoerspark moet effectiever, energiezuiniger én milieuvriendelijker. We merkten meteen al dat je kosten kunt besparen als je de zaken goed op een rijtje hebt. Zo bleken er bijvoorbeeld dubbele voertuigverzekeringen te zijn afgesloten. En sommige medewerkers gebruikten zelden de auto. Toen hebben we gezegd: deel een auto met je buurman, dan kunnen we met een auto minder toe. Alleen al een goede inventarisatie is dus winst. Onze ongediertebestrijder verplaatst zich uitsluitend per scooter. We proberen die te vervangen door een elektrische scooter. Wellicht gaan onze mensen die huisbezoeken afleggen daar ook gebruik van maken. Nu denken we er over onze 22 ambulances, waarvan de helft op diesel en de helft op LPG rijdt, allemaal versneld te laten ombouwen op LPG. Die wagens rijden veel, en de diesels veroorzaken een forse uitstoot. En wagens op LPG rijden comfortabeler en rustiger – prettiger voor chauffeurs en patiënten. Je doet het dus niet alleen voor het milieu.'

Scooters zijn vaak een praktisch alternatief voor de auto; de ongediertebestrijder van de GGD doet alles met de scooter. Binnenkort wordt deze vervangen door een elektrische of hybride scooter.

De lucht in Amsterdam is niet schoon genoeg. Dat heeft negatieve gevolgen voor de gezondheid van Amsterdammers. Daarom maakt Amsterdam het eigen wagenpark schoner – van grasmaaiers en scooters tot personenauto's en vrachtwagens. Dat heeft de gemeenteraad afgesproken in het Actieplan Luchtkwaliteit. Deze folder is bedoeld voor inkopers en beheerders van het wagenpark van stad, stadsdelen, en gemeentelijke diensten en bedrijven. U bent al op de hoogte van vele mogelijkheden om schoner te rijden. U kunt er voor zorgen dat de voertuigen voldoen aan de eisen. En u kunt keuzes maken die de Amsterdamse luchtkwaliteit beïnvloeden. Zodat Amsterdam de lucht schoon houdt en voldoet aan de regels. Schone lucht komt niet uit de hemel vallen – u moet daarvoor actie ondernemen. In deze folder leest u wat de situatie is, wat we willen bereiken, en hoe u daar aan kunt bijdragen.

De luchtkwaliteit

Amsterdam overschrijdt de Europese normen voor luchtkwaliteit. Met name als het gaat om fijn stof (PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂). We hebben weinig invloed op luchtvervuiling van buiten, maar pakken wél zelf de lokale uitstoot aan. Zoals de vervuiling door de plaatselijke industrie, cv-ketels en – vooral – door autoverkeer.

Het Actieplan

De lucht in de stad moet binnen vier jaar een stuk schoner zijn. Het Actieplan Luchtkwaliteit bevat vijftig maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren: in de stad als geheel en op bepaalde knelpunten. Alleen door het plan uit te voeren kan Amsterdam binnen de termijnen aan de normen voldoen. De gemeente pakt ook de eigen organisatie aan om de luchtkwaliteit te verbeteren. Actie 16 moet de uitstoot van fijn stof en NO₂ door het eigen wagenpark flink verminderen. Dat kan onder meer door het plaatsen van roetfilters, zo bleek vorig jaar al uit de milieu-efficiency-scan bij negen stadsdelen. Verder volgen 450 chauffeurs dit jaar cursussen Het Nieuwe Rijden bij de ANWB in Lelystad (actie 18), en milieu-inspecteurs controleren de gemeentelijke organisatie op vervoersmanagement in het kader van de Wet milieubeheer (actie 36).

'Scoren met investeringen'

Pietro Gordani, wagenpark-beheerder en inkoper van semi-overheidsbedrijf Cultuur Civiel Bedrijf (CCB):

'Wij hebben zo'n 140 voertuigen, en sinds dit jaar moet alles wat we nieuw kopen voldoen aan de normen. Iets anders komt er niet in. Alle diesels hebben dus een roetfilter. Dat vraagt een investering, maar die doen we graag. Want je kunt jezelf er als organisatie goed mee profileren. In ons geval ook bij acquisitie: onze klanten krijgen niet alleen goede mensen, maar ook schoon materieel. Door hetzelfde te doen, en ook door niet in zee te gaan met bedrijven van buiten met vervuilende voertuigen die misschien iets goedkoper zijn. We hebben nu ook een proef met twee elektrische minitransporters: ideaal voor bijvoorbeeld winkelcentra, want de ondernemers willen geen lawaai en uitstoot, maar ook voor bijvoorbeeld begraafplaatsen. Het zijn investeringen, maar je kunt er mee scoren.'

Fijn stof en stikstofdioxide

Fijn stof (PM₁₀) is een verzamelnaam voor kleine deeltjes in de lucht: van zandkorrels en roetdeeltjes tot stukjes afgesleten autoband of wegdek. Het ontstaat onder andere bij onvolledige verbranding van koolstofhoudende brandstoffen, zoals olie. De concentraties fijn stof zijn hoger rond grote steden.

Stikstofdioxide (NO₂) is een indicator van aan het wegverkeer gerelateerde luchtverontreiniging. Veel stikstofdioxide betekent veel luchtverontreiniging die slecht is voor de gezondheid.

Wist u dat:

- langdurige blootstelling aan fijn stof ziekten kan veroorzaken en de levensverwachting met ongeveer een jaar bekort?
- ouderen, kinderen en mensen met luchtwegaandoeningen extra gevoelig zijn voor fijn stof?
- opname van NO₂ in het lichaam longbeschadigingen kan veroorzaken?
- de concentratie NO₂ in Nederland een van de hoogste ter wereld is?
- dieselmotoren meer schadelijke uitstoot van fijn stof en NO₂ veroorzaken dan benzinemotoren?
- vrachtwagens ongeveer zeven keer meer fijn stof uitstoten en zo'n twintig keer meer NO₂ dan personenauto's?
- Amsterdam overweegt om schone auto's goedkoper te laten parkeren dan sterk vervuilende (actie 27)?

Wat wil Amsterdam?

De gemeente heeft ongeveer tweeduizend voertuigen, inclusief brommers en apparatuur zoals grasmaaiers. Die moeten zo snel mogelijk schoner worden. Inmiddels zijn er al veel roetfilters geplaatst en nieuwe 'schone' voertuigen aangeschaft. Nu is het zaak die ontwikkeling door te zetten.

- Eind 2007 moet het wagenpark van alle stadsdelen, bedrijven en diensten flink schoner zijn dan nu.
- Tussen nu en 2010 streeft Amsterdam naar euro-5-motoren voor alle grote auto's in haar eigen wagenpark.
- Alle grote dieselwagens, zoals vuilnis- en veegwagens, moeten voor 1 juli 2007 voorzien zijn van een roetfilter.
- Half oktober 2006 moet elke gemeentelijke organisatie een plan indienen bij de Dienst Milieu en Bouwtoezicht, waarin staat wanneer vervuilende voertuigen worden vervangen door schonere, met een kostenraming.

Wat kunt u doen?

De belangrijkste maatregelen zijn vervanging en aanpassingen van het eigen wagenpark. Veel stadsdelen, diensten en bedrijven zijn daar al druk mee bezig. Hieronder staat wat u kunt doen.

1. Inventariseren

- Begin met een grondige inventarisatie van uw wagenpark:
 - welke voertuigen hebben roetfilters?
 - welke voertuigen krijgen roetfilters?
 - wanneer gebeurt dat?
 - welke voertuigen worden regulier vervangen?
 - waardoor worden ze vervangen?
 - welke voertuigen worden vervroegd vervangen?
 - wat zijn de kosten?

'Denk aan je kleinkinderen'

Gerrie Molema,

hoofd stadsdeelwerf Osdorp:

'Dat schone wagenpark leeft bij de organisatie. Wij hebben zo'n vijftig voertuigen, van veegauto's tot bestratingsauto's. Op nieuwe voertuigen zit natuurlijk standaard een roetfilter. Maar we laten ook filters inbouwen en vervangen auto's. In december krijgen we nieuwe grote euro-4-kiepers met roetfilter. Als ik een auto vervang, gaan we met de chauffeurs merken vergelijken. Je rijdt een stukje, kijkt wat er voor motor in zit, én let op de milieuvriendelijkheid. Als we iets vervangen, is dat milieuvriendelijk: euro-4 of -5, roetfilters. Er is nog steeds niet zo veel op de markt, maar gelukkig krijgen we steeds meer keus. Want we denken allemaal aan onze kleinkinderen.'

2. Roetfilters

- Laat roetfilters plaatsen op bestaande grote dieselveertuigen.

3. Vervangen

- Stel eerst de vraag of auto's werkelijk nodig zijn. Fietsen of (elektrische) scooters zijn vaak een praktisch alternatief! Rijdt u vooral in de stad? Kies kleine auto's!
- Vervang voertuigen zo mogelijk versneld.
- Vervang grote dieselauto's door schonere, zuinigere auto's met een euro-4- of zo mogelijk euro-5-motor met roetfilter.
- Vervang transportbusjes voor euro-4-auto's met een gesloten roetfilter.
- Vervang dieselauto's door schonere benzineauto's of een ander alternatief.
- Vervang personenauto's en lichte bestelwagens door A- en B-gelabelde auto's (de meest vervuilende eerst). Het A-label is twintig procent of meer zuiniger dan gemiddeld. Het B-label rijdt tien tot twintig procent zuiniger, en het C-label tussen nul en tien procent (zie het brandstofverbruikboekje op www.vrom.nl).

4. En verder...

- Maak gebruik van Ezifuel, mobiliteitskaarten en Het Nieuwe Rijden.
- Let op wie u inhuurt. Ook voertuigen van derden moeten voldoen aan de normen.
- Profileer uzelf met een 'schoon' wagenpark!

Het plaatsen van roetfilters

Roetfilters zijn een effectief middel om de uitstoot van fijn stof tegen te gaan. Met filter wordt de uitstoot weinig tot nul. De meeste Amsterdamse auto's worden op dit moment beheerd via een contract van Stichting Voertuigbeheer Amsterdam (SVA) met Leaseplan. SVA betaalt de roetfilters voor bestaande grote dieselwagens (€ 6.500 voor veeg- en spoelwagens en €19.800,- voor zware vrachtwagens). Ze kunnen geplaatst worden op auto's die na 1 juli 2007 in gebruik blijven. Er zijn nu ook lichte euro-4-transportauto's met roetfilters. Roetfilters voor bestaande diesel-personenauto's kunnen we op dit moment nog niet aanbevelen. De ontwikkelingen op dit gebied gaan snel, en natuurlijk houden we u daarvan op de hoogte.

(Vervroegd) vervangen

Door vervroegd te vervangen kunt u het Amsterdamse wagenpark sneller schoner maken. Bij vervanging van voertuigen is het allerbeste om over te stappen op hybride, gas- of benzineauto's met A- of B-label. Dit brengt wel extra kosten met zich mee. Maar als u versneld vervangt, kunt u daarvoor subsidie aanvragen via het Actieplan Luchtkwaliteit. Wat betreft biodiesel: de ontwikkelingen gaan snel, en we houden u op de hoogte van nieuwe mogelijkheden.

'Slim organiseren'

Fred Dekkers,
teamleider stadsdeelwerken
en Milieu van stadsdeel
Oost/Watergraafsmeer:

'Na uitgebreide doorlichting hebben we sommige auto's anders ingezet. Bijvoorbeeld de wagens van de veegploegen. In plaats van twee ploegen in twee auto's met een enkele cabine, zitten er nu twee ploegen in een wagen met een dubbele cabine. We vervangen voertuigen in een aantal gevallen versneld, op basis van het milieurendement en de onderhoudskosten. Dat levert milieuwinst op, want auto's zijn gauw een stuk schoner dan vijf jaar geleden. Voor personenvervoer kiezen onze mensen in eerste instantie voor de fiets, dan voor de elektrische brommer, en pas in laatste instantie voor de auto. Op dieselmotoren die nog niet worden vervangen laten we roetfilters aanbrengen. En onze veegmachinechauffeurs leren hun machines milieuvriendelijk in te zetten, met een goed veegresultaat en minder schade. Onze hybride Toyota Prius bevalt goed. Maar volgend jaar wordt die vervangen, en dan staan we voor de keus: want een kleine, lichte benzineauto is net zo milieuvriendelijk als een zware hybride zoals deze.'

De hybride Toyota Prius van stadsdeel Oost/Watergraafsmeer.

Het Nieuwe Rijden

Ontspannen rijden, flink besparen op kosten, en ook bijdragen aan een beter milieu? Het Nieuwe Rijden bevordert een milieuvriendelijke, energiezuinige en kostenbesparende rijstijl. Door de trainingen kunt u gemiddeld acht procent brandstof besparen en dalen uw onderhoudskosten. Daarnaast is er een positief effect op de verkeersveiligheid en er zijn schadereducties haalbaar tot veertig procent. Daarom hebben veel Amsterdamse ambtenaren de training al gevolgd.

De belangrijkste tips:

- 1 Schakel zo vroeg mogelijk naar een hogere versnelling. In benzine- en LPG-auto's bij maximaal 2500 toeren, in dieselauto's bij maximaal 2000 toeren.
- 2 Rijd zo veel mogelijk met een gelijkmatige snelheid en een laag toerental in een zo hoog mogelijke versnelling.
- 3 Kijk zo ver mogelijk vooruit en anticipeer op het overige verkeer.
- 4 Ziet u dat u snelheid moet minderen, laat dan tijdig gas los en laat de auto in de versnelling van dat moment uitrollen.

Geïnteresseerd in een training? Neem contact op met Froukje Anne Karsten van de Dienst Milieu en Bouwtoezicht: (020) 551 38 07; f.karsten@dmb.amsterdam.nl.

Mobiliteitskaarten

De Mobility Card biedt zakelijke reizigers gemakkelijk en snel toegang tot (combinaties van) verschillende vervoersvormen: trein en treintaxi, en eventueel ook taxi, huurauto's en P+R-locaties bij NS-stations. Reizen worden telefonisch of via internet geboekt. De kosten rekent Mobility Mixx een keer per maand met af met de werkgever. Zo voorkomt u losse reiskostendeclaraties en bespaart u kosten.

Medewerkers kunnen in de trein rustig hun afspraken voorbereiden, en zijn verlost van de files. Concern Inkoop heeft een raamcontract afgesloten voor alle Amsterdamse ambtenaren. Meer informatie over het raamcontract vindt u op de intranet-minisite van Concern Inkoop.

Meer weten? Neem contact op met Rob Tap van Mobility Mixx B.V.: (036) 527 28 02 of (06) 5124 0681; rob.tap@mobilitymixx.nl.

'Slim investeren'

Piet Ryvordt van Stichting Voertuigbeheer Amsterdam, ook wagenparkbeheerder van Amsterdam-Centrum:

'We vervangen onze Dafs in Centrum door euro 5, en in 2007 gebeurt hetzelfde met dertien Ginafs. Onze twaalf Ladog spoelmachines, vijftien Ravo-veegmachines en een Schmidt-veegmachine zijn uitgerust met een roetfilter. De personenauto's rijden allemaal op loodvrije benzine. Er gaat binnenkort een nieuw euro-5-glasinzamelvoertuig rijden, en we hebben vijftien elektrotrucks voor wijkverzorging. Maar een milieuvriendelijk voertuig is één ding, het gebruik er van is een tweede. Het gaat om bewustzijn. Elektrowagens bijvoorbeeld moet je alleen gebruiken als ze volledig opgeladen zijn. Dat kun je aflezen aan de conditiemeter, en dat vergt dus een zekere "laaddiscipline". Soms denken chauffeurs: ik wil niet rijden op een elektrische wagen, want dat is geen echte auto. Maar het gaat om een investering in ons milieu, nu en voor de toekomst. Daarvoor moet je slim investeren. Als er een nieuwe pc op de markt komt zeg je toch ook niet: doe mij die ouwe maar?'

Ezifuel

Amsterdam breidt het tanksysteem Ezifuel uit. Bij veel tankstations kan binnenkort getankt worden zonder gebruik van tankpas. Een chip in de auto registreert kenteken, kilometerstand, liters, datum en tijd. Dat biedt meer inzicht en besparingsmogelijkheden. Dit jaar wordt het aantal tankpunten in de stad uitgebreid van drie naar twaalf.

Meer weten? Stuur een mailtje naar Piet Ryvordt: piet.ryvordt@hetnet.nl.

Schone Binnenstad betekent ook: schone huisvuilwagens - met roetfilter dus.

Meer weten?

Voor meer informatie, tips en financieringsmogelijkheden kunt u terecht bij Elly van den Braak van de Dienst Milieu en Bouwtoezicht: (020) 551 39 37, e.vdbraak@dmb.amsterdam.nl, en bij Piet Ryvordt van Stichting Voertuigbeheer Amsterdam: 06 5512 3654, piet.ryvordt@hetnet.nl.

Colofon

Deze folder is een uitgave in het kader van de uitvoering van het Actieplan Luchtkwaliteit van de gemeente Amsterdam.

Tekst: Swanborn Taal en Tekst, Amsterdam

Fotografie: Dinand van der Wal

Vormgeving: dsgn.frm.amsterdam

Druk: Koninklijke Drukkerij Callenbach

September 2006